

19/1/84

EL LENGUATGE

Olor de naftalina

La preposició *de* és el gran determinant de la llengua catalana, l'eina gramatical amb què, preferentment, fem que un nom determini un altre nom; dit encara altrament, la preposició amb què introduïm un nom que és el complement d'un altre nom, i que pot expressar, no únicament la pertinença o la matèria, com a vegades sembla que algú voldria, contradient la seva pròpia expressió habitual, sinó també l'origen, els components, el mitjà, l'espècie, el contingut, etc. Al Diccionari Fabra, a l'article dedicat a aquesta preposició, hi ha quaranta-un exemples d'aquest ús, des de *formatge d'Hollandia a la casa del portal rodó passant per una tassa de te, conte de fades, sala de ball i remor de veus*.

Un dels casos en què en la introducció d'un nom que determina un altre nom, la preposició *de* és substituïda indegudament per una altra preposició, concretament la preposició *a*, és el dels noms que determinen aquells altres noms que designen percepcions o sensacions, com *olor, pudor, soroll, remor, gust, sabor, etc.*, així com també els de significat més genèric *sensació, impressió, etc.* «Olor a naftalina» és el darrer exemple d'aquesta substitució indeguda de la preposició *de* que hem tingut ocasió de llegir en un text ben escrit i presumptivament corregit. Però no sembla pas que aquest ús de la preposició *a* es pugui justificar de cap manera. És cert que en el Diccionari Fabra, a l'article «olor», no trobem cap exemple d'aquests grups nominalns en què intervé la preposició *de* —no sempre es pensa a exemplificar-ho tot—, com és ara *olor de colònia, olor de romani, olor de vinagre, etc.* Ultra el que hem exposat, però —la teoria general—, si la consciència del bon ús lingüístic no és suficient, no ens costa de trobar exemples anàlegs en els altres articles del nostre Diccionari acadèmic. Així, a «pudor» no ens són escatimats: *pudor de fems, pudor de suor, pudor de socarrim* i, encara, en sentit figurat, *Això fa pudor de tal cosa* (significant «dóna indicis d'ésser-ho»). A «soroll» trobem *soroll de passos, soroll de carros*, i a «gust», *gust de res* (introduint un pronom en lloc d'un nom). Importa, també, posar en relleu els exemples *sensació de calor, sensació de fred, impressió de fred*, segurament no tan comentats, en què es manifesta igualment aquesta tendència a substituir la preposició.